

עין משפט
גז מצה

בג א מיי פֿי"ח מהל' אשות הל' טו סג עשין כא טור ש"ע אה"ע ס' קס סעף 6:

כד ב מיי שם הל' כד סג שם טו"ע שם סימן גג סעף י' וברכ' אלפס עוד פ"ח דמילתין דף קכא:|
ה כה א מיי פכ"ד מהל' אשות הל' ה סג עשין נא טו"ע שם ס' קטו סעף ה וברכ' אלפס פ"ח דמילתין דף קסה:|

כז ד מיי פ"ב שם הל' יט סג עשין מה ולאוין פא טו"ע שם ס' ע סעף ח:
זו ה מיי פ"ה מהל' מנן ומנה הל' כה ופ"ו מהל' מאלות אסורות הל' ב סג לאוין עת וקמט טו"ע ח"ח ס' מה שם ע"י כג וטו"ע יו"ד ס' קכ סעף 6:

כח ז ו מיי פ"ח מהל' מאלות אסורות הל' יט סג לאוין קמט טו"ע כ"ד סימן קלס סעף י':

כט ח מיי פ"ב מהל' אשות הל' יט סג עשין מה ולאוין פא טור ש"ע אה"ע ס' ע סעף ח:

תוספות ר"ד

ת"ש האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי רצתה ניוזנות רצתה גובה כתובתה פ"י שהאשה שאמרה מת בעלי נאמנת להנשא וכמו שאמנת להנשא כל נאמנת ליטול כתובה כדאמרינן ברכות בהאשה כשרא בכתבה ותטול כתובה וכו' עד חזרו ב"ה להורות כב"ש וכמו שאמנת לכתוב כתובה כל היא נאמנת על המזונות גרשני בעלי המזונות גרשני בעלי המזונות והולכת עד כדי כתובתה פ"י כשאמרת גרשני בעלי אינה נאמנת על הגירושין והלכת אינה יכולה לגבות כתובתה דשטא לא גורשה אבל מזונות אית לה ממה נפשך דאי גירשה כל כתובתה יש לה ואי לא גירשה יש לה מזונות כדן כל אשה שהלך בעלה למדינת הים לר"ת דנזכחים פרק איזה מקומן (דף נד.) גזי עשיית מוצח תניא מציא סיד וקוילא וט) וממנה וסופך הוה ליה למימר אכר שהוא לשון גריימא ועוד אמר רבי מדמסיק עלייהו צפ"צ דמסכת ע"ו (דף לג: ושם) ובפרק כל שעה (פסחים דף ל: ושם) משום דמזרפי פירוש שמעורב צהס צריף שקורין אלוי"ס צלע"ו על כן נראה כדפירש הערוך ו)דקוילא היינו כלי חרס הממופה צהמנת וזוכית ולהכי מסיק עליה דמזרפי משום וצלותא חול משרת צריף ולהכי צלעי וכן מורה רבינו מרס צחותס פלומי"ר

כתובתה והדר גביא כתובה ולאפוין ממ"ד שאין אלמנה יכולה ליקח מזונות יותר משיעור כתובה כדכתבי' לעיל בפ' אלמנה ניוזנות:
ת"ש כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אתה יכול לומר ביושבת תחת בעלה שהרי בעלה חייב במזונותיה אלא כגון שהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה ועמדה ומיאנה טעמא דמיאנה הוא לא מיאנה יהיבין לה ושמואל הכא למאי ניוחוש אי משום צירי צירי לקטנה לא מתפישי ואי משום מעשה ידיה התם קטנה לא ספקה ומהכא מוכח דמי שהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה הבעל חייב לפרוע מה שלותה דדוקא ממאנת היא דלית לה אבל אשה דעלמא אית לה דכותיה אמרינן בפ' יש מותרות ומאי דאמרינן לקמן מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופרנס את אשתו הניח מעותיו על קרן הצבי דוקא כשפרנס הוא מאילוי שלא אמרה לו אשתו הלויני והוא מאילוי היה מספיק לה מזונות דאמרינן רצה לכבדה מאילו ואין הבעל חייב לפרוע אבל היכא דהיא אמרה לו הלויני והולו לה כיון שע"ד הלואה נתן לה חייב הוא לפרועו ומסיק תלמודא והלכתא

קו:

עמד בדין ובררה. בפרק החולץ (יבמות דף מא: ושם) פרש"י דוקא צרח אצל חלה הוא או חלתה היא לא משמע לפי דבריו דקנס הוא ותימה אס כן מאי קפריך הואיל ומשום קנס מתפרנסת ויש לומר דאי חיישין כולי האי לגררי כדחייס שמואל לא היה לקנוסו כל כך ור"ח פירש שגמא צירושלמי צריס אף ע"פ דברת לאו דוקא אלא ה"ה חלה דניזונת משלו וא"ת והא אמרינן חלה הוא או היא אינו מעלה לה מזונות לחד לישנא גזי הגיע זמן ולא נשאו יש לומר שאני הכא שהיה לו לנכנס מיד אחר הגעת הזמן אחר שלשה חדשים אצל התם כשהתחיל חליו לפני שהגיע זמן מאי הוה ליה למיעבד ומיזה קשה אי בחלה נמי מעלה לה מזונות אמאי אמרי' בסמוך דלחא משעבדה ליה למעשה ידיה וי"ל דבחלה נמי קנסינן ליה משום דלא כנס מיד אחר שלשה חדשים ואחר שעמד דצין מיד ואס תאמר לפרש"י דמפרש דוקא צרח אצל חלה לא צפ"ק (דף ג.) דמיציעיא לן חלה מכו אמאי לא פשיט מהכא דאמרי' דוקא צרח אצל חלה לא וכל שכן הוא דהא הכא דאין לה מזונות אף על פי שפעש קלת שהיה לו לנכנסה מיד אחר שעמד דצין אצל התם חלה קודם שהגיע הזמן מאי פשיטא דאין להפסידה ואיכא למימר דיצמה שאני דלאא אגידא ציה כולי האי כמו ארוסות ואינה עומדת כל כך לכונסה לא מייחיד מזונות כולי האי ומיזה קשה לפירוש רש"י דעל כורחין מוקי האי צרח שלא מחמת מרדצין אלא מחמתה דאי לאו הכי היינו חלה ואס כן מאי קפריך הכא למ"ד אין פוסקין מזונות לאשת איש הרי הכא לא שייך התפסות צריי הואיל ומחמתה צרח:

הני מאני דקוניא פ"י בקונטרס

פלומי"ר צלע"ו כלי חרס שמתכין לתוכו עופרת ואין נראה לר"ת דנזכחים פרק איזה מקומן (דף נד.) גזי עשיית מוצח תניא מציא סיד וקוילא וט) וממנה וסופך הוה ליה למימר אכר שהוא לשון גריימא ועוד אמר רבי מדמסיק עלייהו צפ"צ דמסכת ע"ו (דף לג: ושם) ובפרק כל שעה (פסחים דף ל: ושם) משום דמזרפי פירוש שמעורב צהס צריף שקורין אלוי"ס צלע"ו על כן נראה כדפירש הערוך ו)דקוילא היינו כלי חרס הממופה צהמנת וזוכית ולהכי מסיק עליה דמזרפי משום וצלותא חול משרת צריף ולהכי צלעי וכן מורה רבינו מרס צחותס פלומי"ר

שלנו שמתכין לתוכן עופרת אינן נאסרין ציי"ג יותר משאר כלי חרס ועוד מדקדק ר"ת אף אס היה כולו מעופרת לא היה נאסר ועכשיו שאין צו אלא עופרת מעט יאסר אצל צהמנת וזוכית נישא דאפי' כולן של וזוכית אינו נאסר לפי שנתבשל היטב ואינו נצלע אצל קוניא לא נתבשל כל כך וצלע טפי:
ירדקין. פירש בקונטרס לענין חמץ צפסח וגיעולי עוצדי כוכבים ויין נסך ולא משום דלאיטרקין למיסקא הלכה כרז וציד לענין חמץ צפסח דהא מרימר דפליג עליה ושרי ירוקי דוקא לענין יין נסך אצל לענין חמץ צפסח

מודה דאסירי אפי' חיורי כדאימא דהדיא צפ' אין מעמידין (ע"ו דף לג:) ומפרש התם טעמא דמשמישו צחמין:

חנן אומר איבד מעותיו. ליכא לאקשויי מהא דקיימא לן (לעיל פ.) היורד לתוך שדה של חצירו ונטעה שלא צרשות דשמיין לו כהרים ולצונס חורבתו של חצירו דנותן לו מה שסהנהו (צ"מ קא. ע"ש) דתתם השצח צעין הוא ודין הוא שיעול אצל הכא לא השצית לו שום שצח נכסיס אלא שהצילו מגצית צעל חצונו ולא מידי יציצ ליה והוה כמצרית ארי מנכסי חצירו דלע"ג דמהנהא אורו לא מתחייב מידי כדמסיק צנדריס צאין צין המודר (דף לג:) וא"ת הא אמרי' צהשוכר את הפועלים (צ"מ דף ג:) שומר חנם שהיה לו

כתובתה והדר גביא כתובה ולאפוין ממ"ד שאין אלמנה יכולה ליקח מזונות יותר משיעור כתובה כדכתבי' לעיל בפ' אלמנה ניוזנות:
ת"ש כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אתה יכול לומר ביושבת תחת בעלה שהרי בעלה חייב במזונותיה אלא כגון שהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה ועמדה ומיאנה טעמא דמיאנה הוא לא מיאנה יהיבין לה ושמואל הכא למאי ניוחוש אי משום צירי צירי לקטנה לא מתפישי ואי משום מעשה ידיה התם קטנה לא ספקה ומהכא מוכח דמי שהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה הבעל חייב לפרוע מה שלותה דדוקא ממאנת היא דלית לה אבל אשה דעלמא אית לה דכותיה אמרינן בפ' יש מותרות ומאי דאמרינן לקמן מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופרנס את אשתו הניח מעותיו על קרן הצבי דוקא כשפרנס הוא מאילוי שלא אמרה לו אשתו הלויני והוא מאילוי היה מספיק לה מזונות דאמרינן רצה לכבדה מאילו ואין הבעל חייב לפרוע אבל היכא דהיא אמרה לו הלויני והולו לה כיון שע"ד הלואה נתן לה חייב הוא לפרועו ומסיק תלמודא והלכתא

שני דייני פרק שלשה עשר כתובות

לדקה. אין צ"ד פוסקין לדקה לענייס מנכסיו בזמן ששאר צני העיר פוסקין עליהן לדקה:
מכשית. צשמים להתקשטו צהן אשתו:
שלשה חדשים הראשונים. שאינה יכולה לא להנשא ולא להמייבס ניוזנת משל בעלה:
עמד דצין. ואמרה לו כנוס או חלון:
לצהס ניוזנת נו'. שהאשה נאמנת לומר מת בעלי ותינשא וכשס שנאמנת לישנא כך נאמנת ליטול כתובתה כדאמרינן

מסכת יבמות ו)
מספר כתובתה נלמד לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי:
מתפרנסת והולכת נו'. כתובה לא גביא שמה לא גירשה ובגירושין לא האמיניהו אצל מזוני יהצין לה וצפרעון כתובה ממנה נפשך אס גירשה הרי נטלתן ככתובתה ואס לאו הרי הוא חייב צמזמותיה:

איסי היא דאפסדה אנפשה. שאמרה גרשני וגרשהא אין לה מזונות. וכי תניא ח"ו (ה) דשמעשה שמת תגבה כתובתה יחד אין הכי נמי והאי דקאמר מתפרנסת והולכת אס אינה רוזה ליטול כתובתה דצנוריה שמה לא מת ונוח לה ליטול לשס מזונות שאס יצא בעלה מהא כל כתובתה קיימת ומתפרנסת עד כדי כתובתה ומו לא יהצין לה:
מאני דקוניא. כלי חרס שמחפין עליהס עופרת שקורין פלומצלי"ר צלע"ו:
ירוקי אסירי. לענין חמץ צפסח וגיעולי עוצדי כוכבים ויין נסך:
חיורי שרו. לפי שהעופרת מחליק את החרס ואינו מניחו לצלוע. אצל הירוקים מעורב צריף שקורין אלוי"ס צתוך העופרת והוא עז וממלחל את החרס וצולע והכי אמרי' צמסכת ע"ו (דף לג:)

דמזרפי וצלעי:
קרטופנא. ציקועי קיריוויי"ש צלע"ו:
מתני' חנן אומר איצד אס מעוסינו. שלא אמרתי לך הלויני ואני אפרעי אצל אס הלויא את האשה מעות למזונותיה על מנת שתשלס לו הוא תוצעה והאי תוצעה הצעל ויולס דלדמר לעיל צממאנת ולוותה ואכלה ועמדה ומיאנה טעמא דמיאנה הא לא מיאנה משלס:
גב' שוקל

חנן ובני כהנים גדולים אלא לענין שבועה אבל מזונות יהבינן לה אמר ליה רב שמן בר אבא כבר תרגמה שמואל בבבל כששמעו בו שמת אמר ליה פתרתיו בה כולי האי והלכתא כותיה דרב ופוסקין מזונות לאשת איש והלכתא כותיה דרב הונא אמר רב ודאמר רב הונא אמר רב יבד בקוניא דאמר רב יבד (ה)הני מאני דקוניא ויחיורי ואוכמי שרו ירוקי אסירי ולא אמרן יאלא דלית בהו קרטופני אבל אית בהו קרטופני אסירי:
מתני' מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופירנס את אשתו חנן אומר איבד את מעותיו נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה הוציא ויטול א"ר דוסא בן יוחנן בן זכאי ייפה אמר חנן הניח מעותיו על קרן הצבי:
גב' תנן התם המודר הנאה מחבירו

שלנו שמתכין לתוכן עופרת אינן נאסרין ציי"ג יותר משאר כלי חרס ועוד מדקדק ר"ת אף אס היה כולו מעופרת לא היה נאסר ועכשיו שאין צו אלא עופרת מעט יאסר אצל צהמנת וזוכית נישא דאפי' כולן של וזוכית אינו נאסר לפי שנתבשל היטב ואינו נצלע אצל קוניא לא נתבשל כל כך וצלע טפי:
ירדקין. פירש בקונטרס לענין חמץ צפסח וגיעולי עוצדי כוכבים ויין נסך ולא משום דלאיטרקין למיסקא הלכה כרז וציד לענין חמץ צפסח דהא מרימר דפליג עליה ושרי ירוקי דוקא לענין יין נסך אצל לענין חמץ צפסח

מודה דאסירי אפי' חיורי כדאימא דהדיא צפ' אין מעמידין (ע"ו דף לג:) ומפרש התם טעמא דמשמישו צחמין:
חנן אומר איבד מעותיו. ליכא לאקשויי מהא דקיימא לן (לעיל פ.) היורד לתוך שדה של חצירו ונטעה שלא צרשות דשמיין לו כהרים ולצונס חורבתו של חצירו דנותן לו מה שסהנהו (צ"מ קא. ע"ש) דתתם השצח צעין הוא ודין הוא שיעול אצל הכא לא השצית לו שום שצח נכסיס אלא שהצילו מגצית צעל חצונו ולא מידי יציצ ליה והוה כמצרית ארי מנכסי חצירו דלע"ג דמהנהא אורו לא מתחייב מידי כדמסיק צנדריס צאין צין המודר (דף לג:) וא"ת הא אמרי' צהשוכר את הפועלים (צ"מ דף ג:) שומר חנם שהיה לו

שרו ירוקי אסירי פ"י דמזרפי ואי אית בהו קרטופני כוליהו אסירי פ"י קערות של חרס מחופות בעופרת אוכמי וחיורי שרו לענין חמץ צפסח וגיעולי עוצדי כוכבים ויין נסך. לפי שהעופרת מחליק את החרס וינוח ליטול אבל הירוקים מערב בהן צריף צתוך העופרת והוא עז ומלחלח את החרס ובולע ואי אית בהו קרטופני פ"י בקעים וסדיקים כלהו אסירי שדרך אותן הסדיקים בלילוע החרס מתוכן ואין לו תקנה לעולם ע"י בפ' אין מעמידין:
מתני' מי שהלך למדינת הים ועמד א ופרנס את אשתו חנן אומר אבד מעותיו נחלקו עלי' בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה הוציא ויטול א"ר דוסא בן הריכנס כדבריהם אריכו"י יפה אמר חנן הניח מעותיו על קרן הצבי פ"י חנן אומר אבד את מעותיו שהוא אומר לו רצונך היה לכבד את אשתי או משום כבודה או משום כבודי ולא ע"מ שתבדע אותה עשית אבל היכא דלותה ממנו כיוון שכתורה הלואה נתן לה חייב לפרוע כדכתבינן לעיל והלכתא כחנן כדמסקין לקמן בהלכות הפוסק מעות לחתנו:
תנן התם המודר הנאה מחבירו

מסורת הש"ס

(א) יבמות מא:.(ג) [תוספתא פ"א:.(ג) (ע"י תוס' צ"מ ח: ד"ה הילולה ותוס' לעיל פט: ד"ה יכולן),(ד) לעיל נח: והף ע: פה. (ב)צ"ק ח: ע"ש צ"ב מנן: גיטין עו:.(ה) ע"ז לג: פסחים ל:.(ו) (מדריס לג:.(ו) שם לג:.(ח) (דף קחא.(ט) (ענך קינא),

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה איכי וכו' כיון דשמענו: (ב) תוס' ד"ה הני וכו' סיד וקוילא וזפת וממנה:

לעני רש"י

פלומצלי"ר (פלומי"ר).|
לצפת בעופרת.
אריכו"י.
קיריוויי"ש (קריבצני"ש).|
סדיקים.

מוסף רש"י

דלא ניהא ליה הדינוול.
אפי"ס שלח לזו צלמנו, עבדינן (לעיל חח.).
היבומה שלשה חדשים הראשונים.
שאינה יכולה להנשא מחמת בעלה.
דונת משל בעלה.
שכן מצב לה את תנא יתבא צנינו ומזונת מנכס כל יומי מיגר גלותותן.
מיכן ואילך אינה ניוזנת לא משל בעלה ולא משל יבם.
ואינה דומה לשאר אלמנה, דהתם כל זמן שלא נשאת לאחר ואמרת מחמת פלוגי צעלי שצנודו גדול עלי, יש צניס, לסיק אין לה על נכסי צעל מזונות ואין משל יבס עד שמתם לחופה (יבמות מא:).
עמד בדין.
שמצנעו דצין או כנוס או פטור וזכת, דונת משל יבם.
דקנסינן ליה (שם).
יכולה אשה שתאמר משל בעלה ואני ניוזנת.
משלך.
ואני עושה.
לן כלום אלא לעלמי (לעיל נח).
אני מזונת לבעלה ואני עושה לו מלאכה.
לדי קקון כצנן מזוני להנאמה קקון ומנין דלא ספקי צמנשה יציה ואחר סקן קתנו מעשה יציה לעלה ממוס אינה.
לנכין יטלה לומר אי אפשי (גיטין עו:).
אני איני צריכה לך, מעוננת אני ואי אפשי לעשות מלאכה, אלאני לי מזונת, או יש לי אמונת יקרה יתר על כני מזונתי (לעיל צפ).
מאני דקוניא.
פלומי"ר צלע"ו ושל חרס הוא וטוח צאכר (פסחים לג: ובער"ו ע"ז ג:).
ירדקי אסיר.
עשיוין מקרקע שחופרים מנהה צריף, אלוי"ס צלע"ו, והוא עז וצולע לעולם (פסחים שם ובער"ו ע"ז שם).
קרטופני.
קעסיס וסדיקים (ע"ז שם).

תוספות ר"ד (הבשך)

פוסקין מזונות לא"א פ"י ולחקר ג' חדשים הראשונים דאמרן לעיל אצל שבועה כחנן.
והלכתא כרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב יכולה אשה שתאמר גל בעלה איני ניוזנת ואני עושה.
והלכתא כותיה דרב יבד בקוניא דאמר רב יבד חני מנ דקוניא אוכמי וחיורי

^[1] א' היכי שקלא מזונות ומשני דהכא נמי כששמעו בו שמת פ"י דממ"י וכו